Gestekelde nachtschade, Solanum rostratum (Dunal)

door M. G. J. Meijer, Hengelo

Met tekeningen van de schrijver

Reeds in mijn jonge jaren had ik een bijzondere voorliefde voor stekelige planten, het kwam er niet op aan of het een heester of een kruidachtige plant was, als er flinke doornen of stekels aan zaten, probeerde ik er ondanks de geduchte bewapening een tak of een scheut van af te plukken. Deze werd

dan medegenomen, flink bekeken en in de een of andere vaas gezet. Het is al heel wat jaartjes geleden, dat ik voor het eerst kennis maakte met de prachtige Duindoorn en de schitterende Zeedistel, beide voor mij als Twentenaar onbekende schonen. In 't algemeen bewonderde ik door hun scherpe stekels juist de grote groep van Distels, waaraan ook het Oosten van ons land zo rijk is, maar die diepblauwe Zeedistel spande de kroon. Gaspeldoorn en Sleedoorn, Meidoorn en Hondsroos, of andere planten met sterke afweer bewonderde ik om hun kracht.

Ook hadden Cactussen en Vetplanten met een dergelijke bewapening altijd m'n volle belangstelling en vol respect ging ik na, hoe hun doornen en stekels ingeplant of uitgegroeid waren aan stengels en bladeren of andere organen. Volkomen ingesteld als deze planten zijn om de noodzakelijke weerstand te kunnen bieden aan al hun belagers, treft hun felle, stekelige bewapening me heden ten dage nog als een schitterende aanpassing aan hun kwaadgezinde omgeving; maar eveneens uit aesthetisch oogpunt, om het speciale karakter van zulk een gewapende plant. Daar gaat iets fels uit van hun uitdagende houding, welke dikwijls het brutale en overmoedige nabij komt. Het „weest op uw hoede" in hun gehele houding vind ik eerlijker en gedurfder dan de geniepige afweer welke bv. onze Brandnetel er op na houdt. Maar genoeg hierover, aanleiding tot deze ontboezeming gaf mij een nieuwe vondst voor ons Twenthe in de vorm van een mijner gedoornde vrienden, nl. de Gestekelde Nachtschade, Solanum rostratum. Eerlijk moet ik bekennen, dat het voor mij ook een eerste kennismaking was en gezien de opmerkingen welke in de Flora's van Heukels en Thijsse bij de beschrijving van deze plant gegeven werden, is het geen wonder, doch meer een gebeurtenis van de eerste orde, als men deze plant ergens ontmoet.

De plant blijkt nl. een onkruid uit Amerika te zijn, dat heel sporadisch hier voorkomt en zich bovendien niet goed in ons land kan handhaven. Ons gevonden exemplaar groeide in de Lutte, nabij Oldenzaal, in een groot veld met bieten, waarvan het zaad geïmporteerd was, dus zeker deze Nachtschadesoort meegevoerd had.

Helaas had deze Stekelnachtschade geen vruchten, doch vele open, mooie, op aardappelbloemen gelijkende bloemen. In tegenstelling evenwel met de beschrijvingen in genoemde Flora's, was van mijn exemplaar de bloemkroon niet geel, doch witachtig en met een lila tint overgoten, vooral aan de achterkant.

Wat ons bij het beschouwen van deze bijzondere plant het eerste treft, is haar bewapening, want letterlijk overal zitten vrij sterke en scherpe stekels, waardoor ze er krijgshaftig uitziet. Op de stengels en bladeren, maar ook op de kelk en bloemsteeltjes komen puntige, veerkrachtige stekels voor. Aan de boven- en onderzijde der bladeren groeien deze merkwaardig genoeg steeds op de nerven, terwijl ze werkelijk niet zuinig op stengels en kelkblaadjes onregelmatig verdeeld zijn.

Het enige geel wat de bloem heeft, zijn de lijnlancetvormige helmknopjes, doch wederom in tegenstelling met wat Heukels zegt, waren deze absoluut gelijk van vorm. Zij deden mij het meest denken aan die van een aardappelbloem, doch iets meer open en vrijstaand.

Ik vond het een prachtig decoratief gewas, zoals het daar stond, met een omtrek van ongeveer een meter. Door de betrekkelijk vroeg invallende nachtvorsten zal deze plant haar zaden hier wel niet tot rijpheid kunnen brengen. Volgens de verklaring van Heukels, betekent de naam „rostratum" gesnaveld en deze zou duiden op de helmknopjes, welke van een kromme snavel voorzien zouden zijn. Hiervan heb ik niets kunnen vinden.

Rest me nog te vertellen, dat de hoofdnerf lila getint is, de bestekeling glanzend lichtbruin en de bladeren fris groen. Stengels en bladeren zijn verder zacht behaard, slechts duidelijk te zien bij loupe-vergroting.

Wie meldt mij verdere vindplaatsen of heeft rijpe zaden van deze stekelige „verstekeling" aangetroffen? Gaarne toezending!